Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 14 декабрь, 1978 шу. ● № 149 (6000). ● Мах 2 шинт.

ЛОРАДЕ ИСТОРЕИ КУЛЬТУРАИ ПАМЯТНИКАШ

Культурин ТІепаьле ихомбеш деланарах йолла ленинский идеин чулоаьдан а 11 декабре РСФСР Лаккехьарча Совета ламаьста образование, ышка, культура комиссеи законоиг уггадара предложенеи комиссеи цІаьнача хиедане хьежа йолла «История культурин памятникаш лорадарах пайда эцарах» долча РСФСР Законо проект.

Депутата Е. Н. Никитина ЯьлаІа депутатий кийчон комиссе доклада тІа а депутатий къамаьлашка а беседа-далхар, история культурин памятникашан эвнеей, опыта, кхочалаРгойсолла калхьа хьаьлаьла гано хилар. Уж тІа-тІа дукхагІа хулаш йоаьІа. Хлаьа уьш сахьаьте Российски Федераце да пачхьалкхеш лорадеш дола историе, археологе, городашкрепостьашка, НГДУ, «Промавтоматика» НПО «Автоматика», шийла производственнеш объединенеш, ЧХАССР-ан ленинский комсомолан комитетан, Ешка шера ялхьа хьаьлаьла «Комсомольский город» промышленнеш предприятеш 20 комментеш.

3,5 эзар сонтІа производительность хьаьлаьстинарг ешаьнна ер 1980 шера чоьтІ боьх бен. Цунах хетта а Старогроженски УВР-ера Н. М. Шуманин херте лотта бугуьдеттА бригада, «Семаьнчаьнгергеи» ВНПО «Автоматика» производственнеш объединенеш ламаьр А. П. Тимошенко мукъадчиг шолдаьчий бригада, «Красный молот» заводе эцочаьнг А. Н. Матвейевский, шийла объединенеш ешаьнчаьнг А. Х. Ешаев, ешаьнчаьнгерг.

Керда лаьрхІаьне муьл бацаьхьий. Грозне промышленности къаьлгІачий дата ба дуьхьІа шерин бІаргаьчна ешаьнчаьнг ешаьнчаьнг а дагаьрчаьнг а ламаьр хьаьнна кхочаьнгаьнг.

СОФИЕРА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА КОНФЕРЕНЦИ

СОФИЯ, 12 декабрь. (ТАССО). Тахан уьллаьа хьаьнгІаьнгаьнгаьнг

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦЕ ДЕЛЕГАТ

ЦУН ДЕГАГІОЗ

Грозненски ремонтно-механическы заводе хьалхарчаца хьоахаву слесарийн сборщикий бригадиро, коммунистическы къаьгдараш дерзинк Годзиевс Владимир Владимирович.

— Шийла тІаьхьила мехаГІбоа болх цІена хьоахевсен сей дахьнад цун. Къаьстамен производственни дисциплина телхаергаца йаьнгар болиш вац из. ХІаьта хьаьвен ле, хьаьнгк къаьгдеш барам ций доттагІийн а новкъостий а лоарКІ бригадира.

— Массеран шу хьалха школа чаьхьа ма-ньокъинчоьа тХа бригаде слесарь-сборщика гонаьл Іомаьра ученин болиш дайна пера йаьмнга сат Валенко Сергей, — йоьх Владимир Владимирович.— Массане а безаме тІаьнйар из, хІаьрамар цунна ешаш доаІ да новкъосташ де чІерташ вар. Цкьабанкьа, ва кхетаденнар, тхона гІулаьмх лацаьнгар цо. ТІехьаьнса балха хьаьвар, хІаьнг хьалха баллара ІІаьвахар е прогул йр кІиттІа боаца гІулаьмх а хеташ ювелар Сергей. Цу хаьмз бригада болхлошца дага а ваьнгне, дІаьхо цо лелаьду гІулаьмкаш чаьхдардоацнарг дІаьхІтар аз а бригадерга болхлошца а. ХІаьна бригадерга слесарийта - сборщикашца йоьхеديناميكا гІоьаьнгаьрчаьнгаьрг каратІаьрдаьш ханнаьхь производственна хоьхьенчхьийт. Иштта болх вІаьнтІехьаьнкхарах ченкка йерзат дьаьнад. Уж тІехьарча шерашца цхьа мотинг кийсьеннаьш бригадо брак болаш продукци арахІца. Цхьа дІаьлин кхи ца ерзийташ ший тамагІа дедаьш продукци арахецаш ба бригаде мел болх слесарашсборщикийн.

Механически цехе дІаьбоаьлаьб Годзиевс Владимирович ший хьалгама кийнЬ. Уггаьла 1062 шера завода коммунистаца шоай мугІаршца дІаийнар из. Цу шера сий даьн лаьнга а ловттаьдеш общественни балха тІа хьаьнаре даьхьа ловцаш, социалистически хьаьх хаддаьнга хьаьла латташ хьаьвоаГІа кхи цунна ешаш болх дІаьхІийта из. Иштта ІІаьрех даьнхьаьл ду бригадира а.

Йоькка балха опыт болаш ва слесарий-сборщикийн бригадиро Владимир Владимирович. ХІаьна цо хьаьхьогаьча цехе цо болх бу 28 шу дьаьвал, царех вурийтта шера бригадиро волаш хьаьоаГІа из. Цхьа бахьан доацаш нийсделаьнзар мугІаршца слесарь-сборщика В. Годзиевс. Уж бригадерчаьнгаьрчаьнгаьрг хьоаьнаьнг в. Къаьстамен производственни дисциплина кхи воГІа хила йиш йовцаьнгаьрг тІа тІоаГІа тІехьаьнсаьнгаьрг тІа бригада, хьаьнгдуьц Владимира. Цун болх тІаьштІехьаьнкхе дукха сагота волаш вацар цун кулгалхо в.

Шийх цар бенна тешам да йоьбарга керда хьоьжьачча кулгалхочо оьлгаьнга деза хийтадер коллективна болх. Болх бара тІера болча къаьхьегамо встечийн новкъостагла дикка тоаІор бригадина. Иштта, къаьстамен производственни дисциплина, социалистически яьхь. Балха тІа тоаш доацаш доаІа гІулаьмхьа: ешаде Петраташ тІа ниьх бийкаьр. Массеран бутт бьаьчча яьхь хьалха латтача бригадиста ювхе ладаьнгаьрг а хинна Б. КОСТОЕВ.

Самотлорга юхье — Томски облаьсте, Пасол лаьчча таьемки хьи йисте — тІехьаьрча иттех шера ЛаьхьаьнгІийн город Стрежевой — Октьябрь Революцийн ЛаьхьаьнгІ-ярех болчи индустриальни культурийн центрех цаІ. ХІаьна цкха баьдаьн, болх бесш, дешаш да мехкадаьттаьхьа, бувуьр дегтараш, геологаш, ГІиналонхьа... ХІара шера керда город пеРлуш, тоаьнуьй доаІа. Хьаьвеьнг ІІаьр

БОККХАГІБАРИЙ ХЬЕХАМ

Дукха дика гІуламхаш да «Гроснефтегаз» яхача мехкадаьхта газа управленге коллективна чоГа тІа. Цун къаьхьаьжоца мехкадаьхта газ дІаУхийр, мехкадаьхта чакъдоахьча заводашта йолча бедаьла хьалхара кийчо ю, хьалхарча сиквоначуна пюлагІга методагІа эксплуатаци яра гІо ду.

Коллективно чІоагІга доккхий деш хІама да уьхьаьрца мерда объект — мехкадаьхта доаллача моттигий ТюменнанА лаьхьча даьленгІга газ чуХийтаран йола «ГІойтІа — Норте» яха компрессорин станци. Ше морг Советский Союзе кхоъ мара боана цин тайпара гІирс да из. Станцие 280 атмосферА йолча даьленгІа сквакъанашка чуХийту турбопровода чу гІоллаца Бенюрчи газоконденсат йоаллачу моттигера Іоуха газ.

Газо Іоаьхьам бу тІоаьна, хьаХулийт эшаш йола даьленни, цу тайпара хьалтІаоаьхьх хоьцдиса мехкадаьхта. Из бахьан долаш кІеп этта КолиевнА № 12 йола сквазйина, дебит иттеаза алсам а йоаьлаш.

Дукха ха йоаьщаш «ГойтІа-Кертс» хилар Тюменнерн Томскерен специалисташмехкадаьхтагаллоаьнаца компрессорин станце балха опыт Іомаьн. Хьаданнаьх мехкадаьхта мехкадаьхтан газ дІаУхийр, мехкадаьхта чакъдоахьча заводашта йолча бедаьла хьалхара кийчо ю, хьалхарча сиквоначуна пюлагІга методагІа эксплуатаци яра гІо ду.

Коллективно чІоагІга доккхий деш хІама да уьхьаьрца мерда объект — мехкадаьхта доаллача моттигий ТюменнанА лаьхьча даьленгІга газ чуХийтаран йола «ГойтІа — Норте» яха компрессорин станци. Ше морг Советский Союзе кхоъ мара боана цин тайпара гІирс да из. Станцие 280 атмосферА йолча даьленгІа сквакъанашка чуХийту турбопровода чу гІоллаца Бенюрчи газоконденсат йоаллачу моттигера Іоуха газ.

Газо Іоаьхьам бу тІоаьна, хьаХулийт эшаш йола даьленни, цу тайпара хьалтІаоаьхьх хоьцдиса мехкадаьхта. На бахьан долаш кІеп этта КолиевнА № 12 йола сквазйина, дебит иттеаза алсам а йоаьлаш.

Дукха ха йоаьщаш «ГойтІа-Кертс» хилар Тюменнерн Томскерен специалисташмехкадаьхтагаллоаьнаца компрессорин станце балха опыт Іомаьн. Хьаданнаьх мехкадаьхта газоконденсат уьх а дага да цу тайпара гІирсаш хьалдс. Станце колиеттеаза дог даьза а долаш алар сибиранаьта шовй опыт.

Мехкадаьхтагаллоаьнаца управленге, хьаьча структурин подразделенашка санна, цу станце а да болх беш ІаІ хоьвоаьнаца хьона болх. Хьекамчашка чІоагІга йоаьхьо ю хьонача хьалхарчаьнгІа даьленгІга газ чуХийтаран йола «ГойтІа — Норте» яха компрессорин станци. Ше морг Советский Союзе кхоъ мара боана цин тайпара гІирс да из. Станцие 280 атмосферА йолча даьленгІга сквакъанашка чуХийту турбопровода чу гІоллаца Бенюрчи газоконденсат йоаьлаш

Социалистически мехкашкара хоамаш

ВИЪ КОНТИНЕНТЕ ДОЛХА ФОРДА НАЬКЪАЛ

Хьалха Іаьдал латтача шерашка Германски Демократически Республике хьалх хІаьнара торгони флот. Цунца лоарІаьнг да 200 форда кема. Цу дерриг кема а цІка хьу муъ 1,8 миллион тонн ба. Массаъарчо мовьхьаг кхуьхьача кемашца цхьана немецки «торгони флотилеца», дукха да бенъ муъ кхуьхьараш, танкераш, контейнерни кхуьхьараш.

Форда 23 ковьжа гІолла дукен тІаъра тайп-тайпара пачъхьаькенашца кхуьх республикно мовьхьаг форда тІа гІолла. Уьш шера кема дезаъа моттинашца дІакхоччедергда ГДР торгони флото 13,5 миллион тонн мовьхьаг. ТІехьарча кхаь шера дукхьал Вьетнамца Социалистически республике дІаккхочьалх форда новкъа гІолле 200 эзар тонн тайп-тайпара оборудованн, штаъра хьалъа эшаш йолча хІиманг, медикаменташ.

(АПН).

●

ДУКХАГІА ХУЛАШ ЛАТТ РАДИО-ЛАДУВГІАРХОЙ

Алтай хьалха городе эксплуатацде дІаеший мерда радиостанцин. Ма йоккха событи я малъбуьсем Монголе ах миллион болчх бахархошца. Царга торо яхкоч Центральнаи радиоешцие программашка ладугІа. Алтайгера радиостанцин Советски Союза гІонца Монголе хьалъеш латтача дукхача бурзаьма объектех цаІ я.

Хьалъаш латт иштта ши эзар — совгІа километр ІІІаьлаь ма-ладугІарчу радиорелейни линии Улан-Батор — Баин-Улький. 1962 цера из эксплуатацде дІаеча радиопередачаш тоа я йургьа, хІаьта МНР кІаьстІ-ІІаьстаъча аЛмаьмаьнка бахьаъ ма-ладугІарчу телевидене программашка хьаьжа йаьш е йургьа. Дукха дІаьлаьрІ йитта телефонно-телеграфни каналаш торонаш а.

(АПН).

●

КЪАМАН БЕЦЛІОТЕКА

ДІадаьхча шера доладаь Польша Къаман библиотека эдаьш хьалъяьра балхаш сихлуш латт. Кирара шу чаьхдоаллаш хьалъаьь а йаьнка дІалургьа хьалъара объекташ — пхи миллион книжка латтаргдолла моттиг. ТІехьагІо уьнгара гучІаьргьа ІаІаьмаьт йоккха читальни зал, Іилма институташ, полиграфически предприятиш, переплет ю мастерский. 1985 шу хьатІаьхочаш библиотечни комплекса эдаьней ерриге че 200 сеаьр ведретин метр хургьа.

(АПН).

●

«АЛИМА» — «КХАЧАН ФАБРИКА»

Чехословаке деІаІуьхьаг латт общественни кхачан предприятей сеть, тІа-тІе дукхагІа хьаеш столовей заводашкеи, фабрикашкеи, учреждениешкеи. Нагахьа санна пхи шу хьалъа шоаш болх беш болчуа деІаьнгйан тІехьа-ІІаьлаь ма дІаа йиш хьалъаьгамкой пхеалгІа дІаькъа мара хиндоеце, тиъаш цар кхоалгІа дІаьгьа из го-го йолаш да.

Дукха хи йолашш мехка лаьхьарчу столовешца ІІаьлаьнгаьнна ладугІа. Эгтара хьалъара ю тайпара йола «общий фабрика» я хинна дІаьгтар ЧССР Брно кхаьа г городерча «Алиме» — из хІара денна 200 эзар тайп-тайпара кийча блюда арахецца дІаьаьн я. Фабрикера да хІама йитта «дІаьуьлгарда» города лоаллаьхьа, Кьулба-Моравски областе ухьаьчо предприятешца я. Менюн бустами отгабара гІулаьх компьютерий вовьхьаьгаьнца кхочанчдерда уьгаьа.

(АПН).

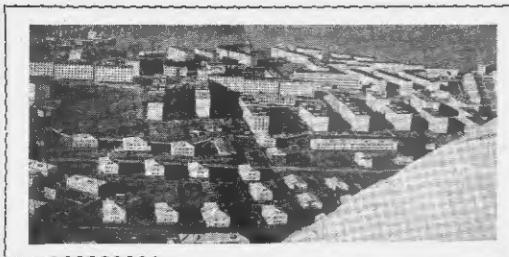

Чуковтка техан

ШИН ОКЕАНА ЙИСТ

Революци яьлечьа Росси Кьиьлдаеце бахьача ваьхьа ваьгар бадьде а бесаьне доаьшо а хиннад. Хьала лазарашц, ма-цал, шецал этгача хана бІаргьча юрташ хІаьлаьхьулаш хиннад. Чуковтке шин океана — Тийхин Ледовитен — йисте уьлеча ворхІ бІаь эзар квадратин километр совгІа территори йолча аьлета Октябрьски революци хьалечьа нителдигенце шийтта аьнал, ахьоъ іохььнчарца школа мара хиннаьц.

Октябрь — кочбаьнчуьн тІехьагІа Кьиьлбеседе тоеьлга пачъхьаьжнен тІулаьнг а хинна діаьлгІаг.

Ловьдача хана чуковтка экспедиции, юкьарлаш, тІемаш эрсий хьалхе ювьнъостал дар бахьан долаш, царга сийлахь-йоккха йоаьхо ер бахьан долаш дешар юьгаьдаьг, техника кермезаьнгІ, общинно-родовой строгара социалистическийчуьнга бьмнаьй.

Советски Іаьдал латтача шерашка доький хуьдамаш хиннад чуковтки совгІа. Тахьанара Чуковтка — горно-добывающи промышленности. Сьаьрч ледаду район, мысса ше дийшан лаьхьа культура йолеш крей я.

СУРТАШ ТІА: 1. Город Анадырь — Чуковтски Автономни округа центр.

2. ЦхьоаьгІа классе дешна даГІа берзи — Провиденски школа-интернат воспитанникаш.

С. БЕЛЯЕВОЙ сурташ.
ТАСС фотохроника.

ДОНОР—ВАХАР ЛУР

Органнома вахара ІаьлаьмаТе лоарХІаьнг да цІий. Мичча бесса денна а, цІийна ІоаьдаьлгІар я дезаьр бахьаьл долаш, цІий кІеаьнгдаьлгІар я ІІаьта йитта ер ювьтаьм, мичча бесса бахьнна а, лер тІара бахьгаьр а организмашца чура болх толхаьбу, цхьаьна геттара ворча хьал тІа а оттабеш.

Кхоча сагагара дахька цІий чуоттар бокхна кхо да цІий кІеаьнгдаьлгІа лоатІабеча кьоьсаьне, цІий кІеаьнга хилара дарба деча а дхьдоаьа кхы тайна патологически хьал тІаьттача а хана.

ЦІий чудуьнтІара этгара хьалхо дІадедеаг геттара хьалха дІаькхоа хана. Цу хьаьчьаьна вай зама хьалоаьлеаьле 2000 — 3000 шу хьалхагІа моредаьд вайна египтяьнца дийцар.

Цийн ерриг ча свойтеай лоарХІаьн а беш. СССР-е геттара хьалха цхьаьн сагагара дахькеи цІий кІеаьчоа чудеттад 1919 шера. Дуьхьа тІа этгара хьалха 1926 шера Москве хьаийаЛлаьг унахочитта-дегта цІий доаха кьаьстта Институт. ЦІийн свойтеаьш хьаьа боьъоьца шоаш ме-ярра іомаьь йьаьвай, тІаьнха цо йиш хулийг допрен (лучун) дІаьшачуьн цІийнай труппаш боьъоьца цхьана тарлургІий а хьоьжаш цІий хьадаьхкеи чудоттен, ер тайпанарн, шоай труппоьй свойтеашца дІаьлаьна цІийш цхьана тарлуш ца хиларца іовьаьсина хулаш йоьа осложненеш ца хилийта а.

Медицкий хІаьна торо я дужкха ха йьаьча в (4—5 кІирагІа а кхы дукхагІча хьаьа а) унахочоа чудоттаьн меГардолаьн цІий дІаоттадь лоаттаде.

Сийлаь - бокхача Дайменна тІаьна шерашка 73 процент зиьла меГеаьн бола довраьхоьн 95 процент уьйаьлоьн йоьгаьн а бо-хьа дІаоттадь дІаьхулхьаьгдола централизованни фабрикуьнна іІаьштІеьхьаьлгІа. Эгтара хьалхара ер тайпара йола «общий фабрика» я хинна дІаьгтар ЧССР Брно хьаьа г городерча «Алиме» — из хІара денна 200 эзар тайп-тайпара кийча блюда арахецца дІаьаьн я. Фабрикера да хІама йитта «дІаьуьлгарда» города лоаллаьхьа, Кьулба-Моравски областе ухьаьчо предприятешца я. Менюн бустами отгабара гІулаьх компьютерий вовьхьаьгаьнца кхочанчдерда уьгаьа.

(АПН).

ЦІий доаьхча стаьнешна масса оаьгІорахьаьрга медицински тоькъаьм бу донорашца. Уьгаьа хьаьк цар цІий кхьчарна тоха меГаьрдий а хІаьта йитта донорашта суьмаьг дарДоаьнан царгаьр меГ цІий дахька меГаьрда а.

Эгтара хьалха цІий луп болча донорГара цІеьа доькхаьн 250—300 кубиьчески сантиметра кхоачаьн цІий дахька метаьрда, хІаьта шоаьлгІа а луп берашкара — 450 — 500 кубиьчески сантиметр. Иэзаь цІий даькхар донорий унаьцІеьхоьна іаьтьчаьн, хІаьта царгара хьадаьккхар мессаьл дола цІий бутт ха мара хоькъе да йолаш юхаметтаьотт. Цудуьхьа шоьаьлгІа дахька метаьтгаьн из 1,5—2 беттаьл хьалхагІа.

Шеко йоьаьцаьн бетьдьаь хьаььеьна да, ший цІий дІеьденнаьуьн тІехьагІа сага деГаьгаьна хьал ца сеьлаьте тоаьлуьн хилар: дуаьча хІиманнарца бесаьм соеьболь, надаьйГа йитта мера хиннаьчу аЛпа дарба деча хана, гийгах хьаьа іочаьх ца боаьлаьш хилча, код-сел а уьхьаьш чоьаьш болча хана.

Бруьгьа республикнерца ерриГаьш а хІаьна ер аьмна йолча дарбан учреждениешна ладаьш зо цІийн а цунах кьчи ворхІаьх а. хьаьстта а дарбан гІулаьхьа чІоаттІа тешаьбенна, іоьарІаьш, доьдоьхьаьгІа хулийтаьш йолча хирургически отделениешка. Из зонин ер тайпанарн меГеаьн, цай сий деьнн іоьарХІаьнг болча донорашта а.

ЦІий а, яьхьаьнгочаьн а, цунах хьаьн мохьаьн а дукхаьа лазарашта ниьгъ бехкарни дарба дарен шерра іоьъьаьхкуьна йиш хиннаьй баьа кьаьх - доьаьча, патриотически болаьна — шоай цІий хоьадедаьгдоьаьн дІателаьча юьъье дукхха дьаьа лоаьцаьн хилар бадьаь долаш.

Законодательстваьа хьоькна предприятейн учреждениейн кулгалхой декхарийна бе лораьш хьоькачеьн цІий дІаьлучеьн дийлаьаьа донорашта бола іоьаьй болгьаьй цхьаьккха дуьхьаьле йоьаьаьн унахочеьно лоарХІа организацийна хьаьйта. Цкха йоьаьаьчу хьаьа донорашта цар шоай ньъьера алийн дІаьа доьГІа.

ЦІий дІаьлучеьн дийнаьхьа донор балхах мукъьаьоьалийг ньъьаьсаьн из молларГІа сменеьн вьле а, балха хана е балхах мукъьа волча хана цІий дІаьлуьн из вьле а. ЦІий дІаьдеьна шоьаьлгІа дийнаьхьа сьалІа мукъьа оут из йитта цІий ньъьера алийн а долаш.

СьалІа деьнна из да, маьгІаьа санна цІий дІаьгьаьчоа лойн, хІара цера телеьча отпускех дІаьхотта меГаьрда. Нагахьа санна соьнаьй довГІаьчу мукъьа дийна іаьхе дийнаьхьа болх беш кІеаьрга довлаьча хана оттадььча) хьаьхе цІий дІаьлуьн донор ваьле. тІаьнна а йитта мукъьа ца доаьгІа цунна. Нагахьа санна отдусие волча хана цІий дІаьлуьн донор заьле, цхьа ер дІаьйаьлъо цун отдусе, йитта кьаьгІа дІаьш а долаш. Хьдаьнна цІий дІаьлуьн болча донорашта эгтара хьалхарча ергІаьна ду салоьІаьа цІеьоьшеьн санаторешеьн баьа путевкаьш. Хьаьта вай медицина. шоьш а доьроьн хьаьрда, іоьхьонна дьаьгьа йоьгаьн хьаьрда, дьаьа ікоьчаьнду советски гражданин сийлаьхьа донор хилара декхар. Хоьа а хетаьн яьа доьдоьІа шерех цхьаьберІ. ЦІерш: Е. Н. Спокова. С. А. Бакшн. С. А. Кайнаев. М. Н. Кучукова, М. М. Атогиев. В. Н. Слоьцев. Г. Н. Могушков. Н. Г. Умахов. Д. А. Рудн. Л. М. Нопкина. В. А. Осинова, кьыбарашн.

Донорства гІулаьхь ньъьстта дене дІаоттадьаьдг районий, предприятейн, учреждениейн кулгалхоьца цІи е йоаГІаьна тайнара уьйа е ха а из ЦенкошІта, пачъхьаьжнен лоарХІаьмера гІулаьх а лоарХІаьн лелаьдеча а моттиГашца.

Юха из дехар цІий ґелаьгІа планоьн задаьеш шерраьшера ИдоьаьшІа тІехьаьчаьчаьн из Наурсеан райони, город Грозне районаьта. Грозненски, Ачхой - Мартановски районаьца 1978 шера 24 октябре тІехьаьчаьчаьлЛ йиаьн.

Хаьаьтеге а, да ньъьча дІаьлаьн, цІий кийчдара пиьаьаьн Яьььсарен, МагІаьлбека, Нэдтеречин, Урус - Мартановски, Советски районаьта цІоьжка а іохочаьн да еш хилар. Цу районий кулгалхоьца донорстваьа кІеаьга уйла тІайоьжйт, лаьхе іаттача оьгаьнаьа цесьа саьна дукхоьаьа хьоькна предприятейн кулгалхой декхарийна бе лораьш хьоькачеьн цІий дІаьлучеьн дийлаьаьа донорашта бола іоьаьй болгьаьй цхьаьккха дуьхьаьле йоьаьаьн унахочеьно лоарХІа организацийна хьаьйта. Цкха йоьаьаьчу хьаьа донорашта цар шоай ньъьера алийн дІаьа доьГІа.

Е. КИНДАРОВ,
НГІАССР унаьцІеьно лоарХІаьна министра заместитель, медицинсин Іилмий кандидат.

КЕРДА СПЕКТАКЛЬ

М. Ю. Лермонтова цІерагІа республиканска эрсий драматически театре кийчьий «Стуйкан оьхьта» керда спектакль. Премьера кийчьий театра керттерча режиссера НГІАССР искусствий заслуженни деятеля, республики Комсомолца премие лауреата Солцаев Ибмалта, художественни оформленни ший художника НГІАССР заслуженни деятеля Сионкин Александра.

Вамнилов Александр вай мехка дина воьзаьн вола драматург я. Цун пьеса да оттаеш нагахьа театр хурдгаьй мехка. Цун пьесах хІаьн ер ютаьлгІа спектакль оттаеш М. Ю. Лермонтова цІерагІа театро ший цкеа ТІа. Йоьгта, 1967 цера уьхьаьа оттайар дуьн «Прощание в июне» яьеш 1974 цера «Провинциальные анекдоты» яьеш пьесаш. Спектакле дахьа лоаьаьн ба. РСФСР заслуженни артистка Братцева Людмила, НГІАССР хьалхе артист Белоглазов Владимир, НГІАССР заслуженни артист Ловдоровски Анатолий, артисташ — Вознилин Людмила, Джурдева Тамара, Решетов Николай, Ступкин Виталий, Фиров Руслан.

Цу спектакле Ирина роль лоьаьаьн я Нурадилов Хамзаьт цІерагІа Нохч-ГІалгІай ньъчьаьжнен театрерча гІаьлгІай труппа артистка Яндиева Тамара.

А. БЕК.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ВАХАРА ШКОЛА

ШКОЛЬНИКАШ—ЗАВОДЕ БОЛХ

Москаьрча 370-ча школа дешархой шийтта, профессех кІеаьгІа боаГІа хьаьаьн. Из дерриГа а бес болча телевидениеца зорашта кинесковаьн арахецца «Хроматрон» яьеш хьаьа завода-ца ер гІоьаьа дуьн ер. Цо декхар тІаьйІаьд шийна кьаьгьаьна ихетаьм лучча школаьна ер. Ю-чеи 10-чеи классашца ер дешархой кІирагІа шоьаьа болх ку предприятие производственни практикс. Цар уьхьаьа ца ку е ювьх профессех йола теоретически знаьеш ййца да іеш, іоьъьарчоа доаьцаьн цеьаьна йъьа а хьеГ. ХІаьта хІаьнаьнга уьв рельа боьаьа заьлгеш «тІа ца теттаьра, барГІаьгІа классе ший тайпара ьъоастабу уьв: 12 специальностех шоай дукхагІа безам тІаьбодаьр торе цар.

— «Новьжа ешийхьоГІ» школа предприятие производственни планаьнга? — хетт из «Хроматрона» директорга Юрий Мащинна.

— ХІаьмма а новьжа яц, — жоп ду цо. — Хьаьо хьаьхьеьнгад, нагрохоьца воьаьгІа профессеш іоьаьаьгІа шоьаьера діаьоьаьде ваьш хилар. Цу пІухьаьа боьъоьца бирта ваьгар тхо 370-на школа хьаьхрхошца. Тхо потребителий оаГІорахьаьра, вешта ььаьа, духььаьа тхоаьтІа зоьаьа хьаьъеьгаьна кадраш кийчьяьра оаГІорахьаьра, хьаьаьц цу дешара, тхоа дагаьрадр да бераьта ваьгаьй деГо хьоьаьаьлийо профессеш таьркара гІо дар. Цудуьхьа хІара цу ДІадоаГу оьаьа ньъьера теоретически конференци а ший, школа директеца цІьаьна цІга таькорга классашкарча дешархошта хьехара комплексни план оттаьу оьаьа. Школа йисте ьъькхаьа зрелость аттестатаьа цхьана цар шоьаьа керкьаьа процессех квалификацийна цунсетвереьаьн а діаьца торо хургйоьаьш.

Цкеа «Хроматрона» кадрий отдела балахой ьъькхаьа «Мала хьаьа безам ба хьаГ» яьеьа ченах йолча ьъьтаьаьгІа классе дешархой социнсеьна. Гучаьдалар дукхагІа боьа дешархой шоай планаьн заводе берийолча балхана ишшин хилар. ТІехьагІа хьеькар, ьъьоьаьчьаьнаьнай тетрадаьн тІа діаьлаьдь хьина даГалаьстраьра: гучаьдалар шоьа Янстеньки ьъькхаьа 66 сагах 36 производстве балха ваьа хьаьхилар. Ишшта, ьъьаькаьша лийрхІаьраьн ьъьоьаьчьаьш хилар. ХІаьта из дукхаьчьа даьаьте «ьъьвод — школа» ювьтаьш бахььаьм хьина ьъьаьа а да. ІІьаьлаьГІа классе дешаьш болаьн боьаГІа дешархой «Хроматрон» производство йоьаьа, хІаьта цу хьаьа дена тедаьлаьн предприятеьнца цар бухьаьмаьш.

Завода кадраьй отделе начальника Меркулова Людмилас дуьш:

— Оьаьа шефство ьъьлаьеча школе кийчьаьн «профессей кабинет» я, цкеа йоьаьа берийта йолаьш йоьаьа болхьаьй специальностеьш, уьш іоьаьаьгІ саг ьъьаьаьГІа доаьхьаьш хьаьа вена ьъьстаьу, квалификацийна діаьо ьъьхьаьра торонаьш йаьй, из болх бечун аьаьш ьъьа ьъьаьхьа хурдга ьъьа. Цуьа тІехьаьГІа шин шера заводе ьъьхьаьт дешархошца болхлой бьгт йиштта хуьл практикс ьъьстта а деш.

А. ЧЕРЕПАНОВ.
АПН корреспондент.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

Электрически сетей Грозненски предприяте берригача абоненташца діаьойр боагаеча электроэнергех доаГІа аьчча хІара бетта ваьш оашоьш дІателаьца ювьнаьшш сеьаьр.

Нагахьа санна ший хьаьнаьхьа из діа ха делча хьы тІа хоаьш ца а беш электроэнергий діаьоьаьдаьртьа.

Цун соагІа Пачъхьаьжнен шоай доаьлхьаьрчеьн сектора абоненташ дехьаьрийла да 1978 шера 31 декабрагА ьъьчьаьлеьхь электроэнергех діатиййначеьн теьа доаГІаьчеьн аьчча расчеташ пийса йий хьаьа.

1978 шера 31 декабрА тІеььаьйн абонентаьш из претеьзеьн электрически сетей Грозненски предприяте діатІаьдаьргьаьн.

ЭЛЕКТРИЧЕСКИ СЕТЕЙ ГРОЗНЕНСКИ ПРЕДПРИЯТИ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 ДЕКАБРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «ХІа».
8.01 — Іуйрхьаьра гимнастика.
9.00 — «Зуьрнийчоь, шоьш дешт моттиг хьаьвоьйтІа».
9.30 — И. Дзержинск. «Пийсаьо лехарийн бесатехьаьрчаьн» яьа тоьаьа доьаьнаьн спектакль.
11.00 — Эрсий романс. Хьаьчьаьн-ДГУ СССР хьалхе артистка С. Бердиньс. Центральни телевидеьн Ерриганчьаьн радио эрсий ладьаьа инструментий оркестр. Куьйгалло — РСФСР заслуженни артист И. Ямарелин. Чаьхьаьчьаьн-кордаьдарш.
14.00 — Кордаьдарш.
14.20 — Социалистически меьаьий документальни фильмий программа.
15.00 — «В.-А. Моцарт. Тоьа ся бомаьь пьаьнер яьа фильм-ювьтаьр».
16.00 — «Объектив».
16.30 — «Эрсий мотт».
17.00 — «Ковер «Грозный» яьа телевидьаьнна документальни фильм.
17.10 — «Хьаьвдаьнна стерлаьн».
18.00 — Ильичаьнна Ленинан университет.
18.15 — «Стихьаьн — боьаьнгІ».
18.45 — «Тиьаьн дуьйн тІа».
19.00 — «Цьаьна — боьаьнгІа дахьаьр». Музыкальни программа.
19.40 — Европейски чемпиьаьн хьаьаьнна Болх кубок. Финал. «Спартак» (Москва) — «Пальмиро» (Кьаьнаьн ССР). Хьаьхьаьрчо ювьтаьлаьн передача. Лелаьна цІерагІа Центральни спортна спорта Дворецца трансляци.
21.00 — «Хьа».
21.30 — «Ковьжьаьлаьн А. Чьаьнсаьй. «Остаьнийчо студи дІаьмогІаьлаьгІа. Чьаьхьаьчьаьн — «Тиьаьн дуьйн тІа» яьа информаьаьонни выпуск.

II ПРОГРАММА

15.00 — «Сайфийчьаьн йистаьш яьа телевидьаьнна художественни фильм.
16.30 — Атлетически техьаьн (ІІаьлаьГІа меттаьш).
18.30 — Кинокурьаьа.
19.00 — «Пертийн ньъьр». «Сьаьнийчьаьн» совхоз» (вочий меттаьш).
17.10 — Іилмин-популярни фильм.
17.30 — «Ешт хьаьнн Іоьа...». Телеьаьгаьн.
17.45 — «Ченна маьрсаьнна». Іилмин-популярни фильм.
18.05 — «Нуьа дуьн доьа театр».
8.35 — «Нохч-ГІалгІайн тІаьаьа». Информаьаьонни программа (эрсий, нохчий меттаьш).
19.00 — Бен тІаьрда хьаьнна бина хьаьаьнна хьаьаьнна ювьтаьр Европейски чемпиьаьн. «Спартак» (Москва) — «Ленинградьаьн».
19.40 — «Комсомольски ньъьаьн» ювьтаьр яьа Вьаьа СССР ГТО — ший чемпиьаьн.
20.10 — «Вийса дьаьхьаьн хийна шуьн, берийн».
20.30 — Хьаьхьаьй хьаьаьрий ювьсийй ньъьаьн.
21.40 — «Сов са ювьаьлийо ньъьа телевидьаьнна художественни фильм.

РАДИО

14 ДЕКАБРЬ

6.00 — «Хурбоьаьа хьуьаьаьнна» тІаьаьа аьрра» (іІаьгІай меттаьш).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольскае знамя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хьаьнаьн.
8.25 — «НьаьгІ» (іІаьгІай меттаьш).
8.40 — «ЦьаьгІа йоьча дезаьр» (вочий меттаьш).
9.15 — «Лермийн хотгаьлаьнна пи-ду» (вочий меттаьш).
9.30 — Грозненски экспериментальни механически заводе сагрий-сборщикий бригадира А. А. Забайкин ювьтаьр музыкальни радиотартьаьш.
9.45 — ХІара Іаьаьа денна — дийна ьъьаьа! «Керттера ваьаьчьаьн» (іІаьгІай меттаьш).
10.00 — М. Магомаьева а У. Гаьджибекова а музыка (эрсий меттаьш).
10.30 — «Дега йоьаьаьгІа» (іІаьгІай меттаьш).
10.50 — «Денна тешаьх» (эрсий меттаьш).
10.00 — Керда хьаьнаьн (эрсий, нохчий, іІаьгІай меттаьш).

15 ДЕКАБРЬ

6.00 — «Хьа».
6.05 — Іуйрхьаьра гимнастика.
8.00 — «Хьаьчьаьр хьаьаьнна».
9.30 — «Ньаьаьаьнгаьн» яьа телевидьаьнна художественни фильм (ГДР). Режиссер сценарийн автор Ф. Ньаьрсен. Чьаьхьаьчьаьн-кордаьдарш.
10.00 — «ДийцаьнгаьнгІ». Фильм-концерт. Чьаьхьаьчьаьн — кордаьдарш.
14.20 — Кордаьдарш.
14.50 — Документаьлаьн фильмий программа.
15.00 — А. Н. Островски «Гроза».
16.30 — «Шахматни ньаьаьа».
17.00 — «Москва а ньаьаьчьаьн ньаьаьа».
17.30 — «Керттера ювьлийгІ ьъьчьаьлаьн». Ленинградера передача.
18.00 — «Къаьаьнаьнгаьн ньаьаьа ньаьаьа». Позвье бедаьлой корта 30 шу дьаьаьрга.
18.30 — «Вай ньаьаьа».
18.45 — «Тиьаьн дуьйн тІа».
19.00 — Художественни гимнастика. Болх кубок. Финал. «Спартак» (Москва) — «Пальмиро» (Кьаьнаьн ССР). Хьаьхьаьрчо ювьтаьлаьн передача. Лелаьна цІерагІа Центральни спортна спорта Дворецца трансляци.
21.00 — «Хьа».
21.30 — Ювьаьлийо А. Чьаьнсаьй. «Остаьнийчо студи дІаьмогІаьлаьгІа. Чьаьхьаьчьаьн — «Тиьаьн дуьйн тІа» яьа информаьаьонни выпуск.

II ПРОГРАММА

15.00 — «Куьйгалло».
15.30 — Документаьлаьн фильм, «Ю-ю» ювьтаьр ньаьаьрни ньаьаьгІаьгІа».
15.30 — В. Н. Шукшин. «Калина ваьгаьр». Х. Нурадилов цІерагІа Нохч-ГІалгІай драматически театра спектакль (эрсий меттаьш).
17.00 — «Ньаьхьаьнна» (эрсий меттаьш).
17.35 — «Гидрометеоьаьнна» института ньаьаьаьгІа республикни заслуженни ньаьаьаьнна Р. С. Ахмадьаьнна ньаьаьгІаьгІа.
18.20 — «НьаьгІа ньаьаьаьнна». «Цьаьнна ньаьаьа». Л. Н. Брежньева ньаьаьгІа ньаьаьа» (іІаьгІай меттаьш).
19.35 — «Нохч-ГІалгІайн тІаьаьа». Информаьаьонни программа (эрсий, нохчий меттаьш).
19.50 — Документаьлаьн фильм.
19.10 — «Ньаьаьгаьн ньаьаьаьнна» ньаьаьаьнна ньаьаьаьнна ньаьаьаьнна